

RAN - 1802070101040001

RAN-1802070101040001**M. Ed. (Sem. - I) Examination November - 2023****Introduction to Research Methods : CBCS - 104 TCC****Time: 3 Hours]****[Total Marks: 70****સૂચના : / Instructions**

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

M. Ed. (Sem. - I)

Name of the Subject :

Introduction to Research Methods : CBCS - 104 TCC

Subject Code No.: 1802070101040001

Seat No.:

Student's Signature

- (૨) પ્રત્યેક પ્રશ્નનાં ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.
(૩) પ્રશ્ન ક્રમાંક ત્રણથી પાંચના ઉત્તરો આશરે ૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં આપો.

પ્ર. ૧.(અ) નીચે આપેલી ખાલી જગ્યા યોગ્ય વિકલ્પની પસંદગી કરીને પૂરો:

૧૦

(૧) શિક્ષણમાં સંશોધનનો મુખ્ય હેતુ વ્યક્તિના _____ વિકાસનો છે.

- (અ) સામાજિક (બ) આર્થિક
(ક) સાંસ્કૃતિક (ડ) આમાંથી એકેય નહીં

(૨) નમુના પસંદગી _____ માટે ફાયદાકારક છે.

- (અ) સમય બચત (બ) મૂડી બચત
(ક) ચોકસાઈમાં વધારો (ડ) અ + બ

(૩) _____ માહિતી એકત્રીકરણ માટેનું ઉપકરણ નથી.

- (અ) પ્રશ્નાવલી (બ) મુલાકાત
(ક) પ્રયોગ (ડ) અવલોકન

(૪) સંશોધન અભ્યાસનાં હેતુઓની સરાસરી એ સંશોધન અભ્યાસ માટે _____ છે.

- (અ) પથ (બ) પ્રથમ પગલું
(ક) શીર્ષક (ડ) આમાંથી એકેય નહીં

- (૫) વસ્તી ગણતરી કરનાર _____ દ્વારા માહિતી એકત્ર કરે છે.
(અ) અવલોકન (બ) મુલાકાત
(ક) ગૌણ માહિતી (ડ) આમાંથી એકેય નહીં

- (૬) સંશોધન _____ છે.
(અ) ફરી શોધન
(બ) નિરાકરણની શોધ
(ક) સત્યની શોધ માટે વૈજ્ઞાનિક રીતે કાર્ય
(ડ) આમાંથી એકેય નહીં

- (૭) _____ ગુણાત્મક સંશોધન છે.
(અ) એથનોગ્રાફી (બ) વ્યક્તિ અભ્યાસ
(ક) ઘટનાશાસ્ત્રી (ડ) આ બધા જ

- (૮) જે અભ્યાસમાં સંશોધક વ્યક્તિની પસંદ નાપસંદ જાણવાનો પ્રયાસ કરે છે તે _____ તરીકે ઓળખાય છે.
(અ) સર્વેક્ષણ સંશોધન (બ) ઐતિહાસિક સંશોધન
(ક) સંબંધાત્મક સંશોધન (ડ) આમાંથી એકેય નહીં

- (૯) _____ વૈજ્ઞાનિક સંશોધનનું મુખ્ય લક્ષણ છે.
(અ) સૈદ્ધાંતિક (બ) પ્રાયોગિક
(ક) અ + બ (ડ) આમાંથી એકેય નહીં

- (૧૦) સંશોધનનું પ્રથમ સોપાન _____ છે.
(અ) સમસ્યા શોધ (બ) સમસ્યા પસંદગી
(ક) સમસ્યા શોધન (ડ) સમસ્યા ઓળખ

(બ) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના ૩૦ થી ૪૦ શબ્દોમાં ઉત્તરો આપો. ૧૦

- (૧) ક્રિયાત્મક સંશોધન ક્યારે ઉપયોગી બને છે?
(૨) મૂલગત સંશોધન શું છે?
(૩) સંશોધન દરખાસ્તનું મહત્વ જણાવો.
(૪) સમજાવો - સંબંધિત સાહિત્યની સમીક્ષા.
(૫) ઐતિહાસિક સંશોધનમાં માહિતીના ગૌણ સ્ત્રોત શું છે?
(૬) સમજાવો - એથનોગ્રાફી સંશોધન પદ્ધતિ.
(૭) સંભાવ્ય નમુના પસંદગીની રીત એટલે શું?

- પ્ર. ૨. નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના ૧૫૦ થી ૧૮૦ શબ્દોમાં ઉત્તરો આપો. ૨૦
- (૧) ગુણાત્મક સંશોધનના લક્ષણો જણાવો.
- (૨) સારા સંશોધન અને સંશોધકની વિશેષતા શી છે?
- (૩) શૈક્ષણિક સંશોધન - લક્ષણો.
- (૪) સંશોધન સમસ્યાનો સ્ત્રોત.
- (૫) ઉત્કલ્પનાનાં પ્રકારો.
- (૬) સમજાવો- મુલાકાત એક સંશોધન ઉપકરણ.
- (૭) આંશિક પ્રાયોગિક યોજનાઓ.

- પ્ર. ૩. વિજ્ઞાન અને વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિનાં મૂળભૂત ગૃહીતો કયા છે? શૈક્ષણિક સંશોધન સંદર્ભે સમજાવો. ૧૦

અથવા

- પ્ર. ૩. સર્વેક્ષણ પદ્ધતિની સંશોધન દરખાસ્ત તૈયાર કરો.

- પ્ર. ૪. ઐતિહાસિક સંશોધનના સોપાન સમજાવો. ૧૦

અથવા

- પ્ર. ૪. ઈથનોગ્રાફી સંશોધનની પ્રક્રિયા સમજાવો.

- પ્ર. ૫. બિનસંભાવ્ય નમૂના પસંદગીની રીતો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. ૧૦

અથવા

- પ્ર. ૫. વલણ શું છે? વલણ માપદંડની રચના કઈ રીતે કરશો?

ENGLISH VERSION

Instructions:

- (1) As per the instruction no.1
- (2) Marks of Each question have been shown on the right side.
- (3) Give answers about 300 to 400 words, the questions from No. three to five.

- Q. 1. (A) Select the proper option and fill in the following blanks. 10

1. The main purpose of research in education is _____ development of individual.
- (A) Social (B) Economical
- (C) Cultural (D) None of these

2. Sampling is advantageous to _____.
(A) Save time (B) Save capital
(C) Increase accuracy (D) A + B
3. _____ is not a tool for data collection.
(A) Questionnaire (B) Interview
(C) Experiment (D) Observation
4. Average of objectives of research study is _____ of research study.
(A) Path (B) First step
(C) Tittle (D) None of these
5. Census taker collects data through _____.
(A) Observation (B) Interview
(C) Secondary data (D) None of these
6. Research is _____.
(A) Again searching
(B) Finding solution
(C) Working in scientific way to search truth
(D) None of these
7. _____ is qualitative research.
(A) Ethnography (B) Case study
(C) Phenomenology (D) All of these
8. The study in which the investigators attempt to know about likes and dislikes of persons is known as _____.
(A) Survey Research (B) Historical Research
(C) Correlational Research (D) None of these
9. The main characteristic of scientific research is _____.
(A) Theoretical (B) Experimental
(C) A + B (D) None of these
10. The first step of research is _____.
(A) Finding a problem (B) Selecting a problem
(C) Searching a problem (D) Identifying a problem

- (B) **Answers any five of the following in 30 to 40 words.** **10**
1. When action research is useful?
  2. What is basic research?
  3. State importance of research proposal.
  4. Explain - review of related literature.
  5. What is primary source of data in historical research?
  6. Explain - ethnography research method.
  7. What is probability sampling technique?
- Q. 2. Answer any five of the following in 150 to 180 words.** **20**
1. State characteristics of qualitative research.
  2. What are qualities of good research and researcher?
  3. Educational research- characteristics.
  4. Source of research problem.
  5. Types of hypothesis.
  6. Explain- interview as a research tool.
  7. Quasi experimental designs.
- Q. 3.** What are basic assumptions of science and scientific method? Explain with reference to the educational research. **10**
- OR**
- Q. 3.** Develop a research proposal of survey method.
- Q. 4.** Explain the stages of historical research. **10**
- OR**
- Q. 4.** Explain the process of ethnographic research.
- Q. 5.** Explain non-probability sampling techniques with examples. **10**
- OR**
- Q. 5.** What is attitude? How will you develop attitude scale?
-